

NOTAT**Opgang** Blok C, 1. sal
Direkte 38665945

Til:

Dato: 28. juni 2021

Ændringer i bloktilskuddet som følge af ændrede kriterieværdier

Sammenfatning

Bloktilskuddet på sundhedsområdet fordeles mellem regionerne efter regionernes aldersmæssige sammensætning og en række socioøkonomiske kriterier.

På det regionale udviklingsområde fordeles bloktilskuddet på baggrund af befolkningens størrelse samt de strukturelle forhold i regionerne.

Både på sundhedsområdet og det regionale udviklingsområde foretages der en årlig opdatering af de bagvedliggende kriterieværdier, når bloktilskuddet for det kommende budgetår skal fordeles mellem regionerne.

For Region Hovedstadens bloktilskud for 2022 betyder denne opdatering, at regionen mister 81,5 mio. kr. på sundhedsområdet og modtager 1,8 mio. kr. mere på det regionale udviklingsområde.

På sundhedsområdet er det særligt kriteriet "Beregnet antal tabte leveår", der er årsagen til reduktionen i bloktilskuddet – opdateringen af dette kriterie medfører alene et tab på 58 mio. kr. Den tekniske tilgang er, at middellevetiden for regionens indbyggere kommer tættere på indbyggerne i regionen med den højeste middellevetid (Region Midtjylland), og den stigende middellevetid reducerer Region Hovedstadens udgiftsbehov på sundhedsområdet.

Baggrund

Med henblik på at give regionerne lige muligheder for at drive sundhedsvæsenet fordeles bloktilskuddet efter en række objektive fordelingskriterier, der afspejler udgiftsbehovet. Udgiftsbehovskriterierne skal dels tage højde for den aldersmæssige sammensætning af befolkningen i de enkelte regioner, og dels

for den socioøkonomiske struktur i regionerne, som kan have betydning for forbruget af sundhedsydelser.

På det regionale udviklingsområde fordeles bloktilskuddet til regionerne efter et mål for regionernes udgiftsbehov, som opgøres ud fra befolkningens størrelse og de strukturelle forhold i regionerne. De kriterier, som indgår ved opgørelsen af det strukturelle udgiftsbehov, omfatter primært oplysninger om arbejdsstyrken og transportinfrastrukturen.

Ved regionernes etablering pr. 1. januar 2007 afskaffedes udligningsordningen som havde været gældende for de tidligere amter, idet regionerne ikke har skatteudskrivningsret og derfor ikke har et beskatningsgrundlag, der kan udlignes.

Kriterier der ligger til grund for bloktilskudsfordelingen

Ved fordelingen af bloktilskuddet på sundhedsområdet vægter det aldersbestemte udgiftsbehov 77,5 pct., mens det socioøkonomiske udgiftsbehov vægter 22,5 pct., jf. bilag 1 og 2 for hvordan de to udgiftsbehov opgøres.

Den socioøkonomiske struktur i regionerne opgøres ud fra en række kriterier om befolkningens sociale, helbredsmaessige og økonomiske forhold. Dermed tilstræbes det, at regionerne får ensartede, økonomiske vilkår for at løse sundhedsopgaverne.

Den aldersmaessige sammensætning i regionerne opdateres en gang om året, når udgiftsbehovet for de enkelte regioner skal ajourføres i forbindelse med den årlige fordeling af bloktilskuddet for budgetåret. Det samme er tilfældet for værdierne af de kriterier, der ligger til grund for opgørelsen af de enkelte regioners socioøkonomiske udgiftsbehov.

Ved denne årlige opdatering af de bagvedliggende kriterier sker der – alt andet lige – en omfordeling af bloktilskuddet mellem regionerne.

Ved fordelingen af bloktilskuddet på det regionale udviklingsområde vægter det strukturelle udgiftsbehov 80,0 pct. og det aldersbestemte udgiftsbehov 20,0 pct. Her sker der også en årlig opdatering af kriterieværdierne, jf. bilag 3 for hvilke kriterier der indgår i beregningen af det strukturelle udgiftsbehov.

Opdatering af kriterieværdierne for bloktilskuddet for 2022 på sundhedsområdet

Danske Regioner har udarbejdet nedenstående tabel, der viser, hvordan opdateringen af kriterieværdierne påvirker bloktilskuddet til sundhed, og hvordan forskydningerne fordeler sig på henholdsvis de socioøkonomiske kriterier og de aldersbetingede kriterier. Det ses, at opdateringen af de socioøkonomiske kriterier skaber store udsving for fire ud af fem regioner, mens alderskriterierne skaber udsving for alle regioner.

De tilgrundliggende kriterieværdier er de foreløbige kriterieværdier, som Indenrigs- og Boligministeriet har meldt ud til Danske Regioner ultimo maj og primo juni. Kriterieværdierne er først endelige, når ministeriet sender tilskudsudmeldingen til regionerne. Det sker omkring 1. juli. Kriterieværdierne kan i princippet ændre sig indtil da.

Tabel 1. Forskel i bloktilskuddets størrelse til sundhed fordelt på de socioøkonomiske kriterier og de aldersbetingede kriterier

	Forskel i beløb			
	Socioøkonomi	Alder	Basisbeløb	Samlet
Region Hovedstaden	-93.435.811 kr.	11.904.556 kr.	0 kr.	-81.531.255 kr.
Region Sjælland	48.805.077 kr.	-10.176.552 kr.	0 kr.	38.628.525 kr.
Region Syddanmark	8.468.170 kr.	-28.420.725 kr.	0 kr.	-19.952.554 kr.
Region Midtjylland	15.620.399 kr.	32.837.601 kr.	0 kr.	48.458.001 kr.
Region Nordjylland	20.542.165 kr.	-6.144.881 kr.	0 kr.	14.397.284 kr.
Regionerne i alt	0 kr.	0 kr.	0 kr.	0 kr.

Som det fremgår, mister Region Hovedstaden 93 mio. kr. i bloktilskud som følge af den årlige opdatering af dataene, der ligger til grund for det socioøkonomiske udgiftsbehov. Regionen vinder 12 mio. kr. i bloktilskud ved opdateringen af alderssammensætningen i regionerne.

Det ses, at det er et nulsums-spil, når de bagvedliggende data opdateres, idet konsekvensen – ved et uændret bloktilskud – er, at der flyttes bloktilskud regionerne imellem.

Udover Region Hovedstaden er det kun Region Syddanmark, der mister bloktilskud (20 mio. kr.) på sundhedsområdet, mens de øvrige regioner får et større bloktilskud. Region Midtjylland er den region, der vinder mest (48 mio. kr.) ved opdateringen af kriterieværdierne.

Danske Regioner har ligeledes udarbejdet tabellen i bilag 4, hvorefter det fremgår, hvilke socioøkonomiske kriterier der forårsager ændringen i regionernes bloktilskud.

Af bilag 4 ses det, at det er følgende kriterier, der giver et tab for Region Hovedstaden:

- Antal tabte leveår (-57 mio. kr.), dvs. at regionens indbyggere relativt set bliver sundere i forhold til de andre regioners indbyggere
- Familier på overførselsindkomst (-39 mio. kr.), dvs. der er færre familier på overførselsindkomst i sammenligning med udviklingen i de øvrige regioner
- Enlige over 65 år (-11 mio. kr.), dvs. antallet af enlige over 65 år er faldende i forhold til de andre regioner

- Personer i udlejningsboliger (-3 mio. kr.), dvs. der er færre af regionens indbyggere, der bor i udlejningsboliger i sammenligning med udviklingen i de øvrige regioner

På de øvrige socioøkonomiske kriterier får Region Hovedstaden en større del af bloktilskuddet (ca. 17 mio. kr.), hvilket betyder, at der netto er et tab for regionen på 93 mio. kr.

Årsagen til at Region Hovedstaden får et mindre bloktilskud på sundhedsområdet er, at kriterieudviklingen er et udtryk for, at regionens indbyggere har en bedre sundhedstilstand end sidste år, når der sammenlignes med de øvrige regioner og der måles på lige nøjagtigt disse tekniske indikatorer for regionernes udgiftsbehov. For eksempel indgår serviceniveauet ikke som en parameter.

Opdatering af kriterieværdierne for bloktilskuddet for 2022 på det regionale udviklingsområde

Tabel 2 herunder viser, hvordan forskydningerne i bloktilskuddets størrelse til regional udvikling fordeler sig på henholdsvis de strukturelle og aldersbaserede kriterier. For regional udvikling skaber de strukturelle kriterier de største udsving for alle regioner.

Tabel 2. Forskel i bloktilskuddets størrelse til regional udvikling fordelt på de strukturelle kriterier og de aldersbetingede kriterier

	Forskel i beløb		
	Struktur	Alder	Samlet
Region Hovedstaden	1.527.313 kr.	253.656 kr.	1.780.969 kr.
Region Sjælland	439.916 kr.	-72.117 kr.	367.799 kr.
Region Syddanmark	-814.378 kr.	-268.291 kr.	-1.082.670 kr.
Region Midtjylland	87.904 kr.	169.973 kr.	257.877 kr.
Region Nordjylland	-1.240.754 kr.	-83.220 kr.	-1.323.974 kr.
Regionerne i alt	0 kr.	0 kr.	0 kr.

På baggrund af udviklingen i kriterieværdierne modtager Region Hovedstaden 1,8 mio. kr. ekstra i bloktilskud til det regionale udviklingsområde i 2022 sammenlignet med 2021. Udviklingen fordeler sig med 1,5 mio. kr. på de strukturelle kriterier og 0,3 mio. kr. på den aldersmæssige sammensætning af regionens indbyggere. Region Hovedstaden er den region, der har den største stigning i bloktilskuddet ved opdateringen af kriterieværdierne.

Som følge af de relativt små beløb er der ikke foretaget beregninger, hvor ændringerne fordeles ud på de enkelte bagvedliggende kriterier.

Bilag 1. Det aldersbestemte udgiftsbehov på sundhedsområdet fastsættes på baggrund af

- Regionernes indbyggertal i 5-års aldersintervaller
- Den gennemsnitlige fordeling af de regionale sundhedsudgifter i de enkelte aldersgrupper opgjort efter:
 - Aldersfordelt sygehusforbrug
 - Aldersfordelt sygesikringsudgift, ekskl. medicin
 - Aldersfordelt sygesikringsudgift vedr. medicin
- Resultater i et enhedsbeløb for hver aldersgruppe, der opregnes med antallet af indbyggere i hver aldersgruppe, og summeres for alle aldersgrupper

Bilag 2. Det socioøkonomiske udgiftsbehov på sundhedsområdet består af

	Vægt
• Antallet af børn af enlige forsørgere	15 pct.
• Antallet af enlige i aldersgruppen 65 år og derover	25 pct.
• Antallet af personer i udlejningsboliger	15 pct.
• Antallet af familier på overførselsindkomst	17,5 pct.
• Beregnet antal tabte leveår opgjort i forhold til den region, der har den højeste middellevetid	10 pct.
• Antallet af diagnosticerede psykiatriske patienter, der i en periode på 10 år har været i kontakt med det psykiatriske sygehusvæsen	5 pct.
• Antallet af diagnosticerede psykiatriske patienter med diagnosen skizofreni, der i en periode på 10 år har været i kontakt med det psykiatriske sygehusvæsen	5 pct.
• Antallet af indbyggere på øer uden fast forbindelse	2,5 pct.
• Befolkningstæthed	5 pct.

Bilag 3. Oversigt over de strukturelle kriterier på det regionale udviklingsområde

	Vægt
• Antal indbyggere uden for bymæssig bebyggelse eller i byer med op til 1.000 indbyggere	5 pct.
• Befolkningstæthed	5 pct.
• Antallet af ledige 20-59-årige	7,5 pct.
• Antal personer i arbejdsstyrken uden videregående uddannelse	7,5 pct.
• Antal 20-59-årige lønmodtagere med forudsatte færdigheder på grundniveau	7,5 pct.
• Antal biler pr. kilometer vej	17,5 pct.
• Antal personer med mere end 12 km mellem arbejdssted og bopæl eller med arbejdssted i en anden kommune end bopælskommunen	22,5 pct.
• Antal kilometer privatbanespor	27,5 pct.

Bilag 4. Betydning af udviklingen i de enkelte socioøkonomiske kriterier for regionernes bloktilskud (1.000 kr.)

	Børn af enlige	Enlige over 65	Personer i udlejnings-	Familier på overførsels-	Beregnet antal tabte	Antal psykiatriske	Antal skizofrene	Indbyggere på øer u.	Rejsetid til 18.000	Samlet
Region Hovedstaden	5.310	-11.328	-3.498	-38.868	-56.793	603	10.133	437	569	-93.436
Region Sjælland	-6.967	1.809	-450	-3.608	54.038	3.338	545	167	-65	48.805
Region Syddanmark	-1.966	4.639	-331	5.718	-2.456	8.252	-4.700	-342	-346	8.468
Region Midtjylland	1.679	4.975	2.136	25.417	0	-12.654	-6.368	31	404	15.620
Region Nordjylland	1.944	-95	2.144	11.341	5.211	461	390	-292	-562	20.542